

Prinove arhivskog gradiva u Arhiv Zadarske nadbiskupije od izdavanja Vodiča 2013. do kraja 2020. godine

Anamaria Perović

Državni arhiv u Zadru
Arhiv Zadarske nadbiskupije
Ruđera Boškovića 1
23000 Zadar
anamaria.perovic@dazd.hr

Stručni rad

Primljeno: 13. 7. 2021.
Prihvaćeno: 8. 11. 2021.
930.253 : 2-772(497.581.1
Zadar) "2013/2020"

Sažetak

U radu se donosi pregled prinova arhivskoga gradiva Arhiva Zadarske nadbiskupije, iskazan novoformiranim arhivskim fondovima i zbirkama. Gradivo je najvećim dijelom zaprimljeno u Arhiv tijekom posljednjih sedam godina, od izdavanja Vodiča Arhiva Zadarske nadbiskupije 2013. do kraja 2020. godine. Opisani su postupci arhivističkog organiziranja i obrade gradiva, odnosno način oblikovanja novih arhivskih cjelina – fondova i zbirki, a u njihovu prikazu donose se osnovni elementi arhivističkog opisa – signatura, naslov, vrijeme nastanka i količina gradiva.

Ključne riječi: prinove arhivskoga gradiva, akvizicija, obavijesno pomagalo, vodič, fond, osobni fond, zbirka, popis

Uvod

Vrijedna pisana baština Arhiva Zadarske nadbiskupije koja se čuva u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata predočena je javnosti 2013. godine izdavanjem Vodiča Arhiva Zadarske nadbiskupije, autora Olivera Modrića i Josipa Kolanovića.¹ Vodič Arhiva priređen je nakon opsežnoga rada na sređivanju i opisivanju gradiva, provedenog od otvaranja Arhiva i arhivske čitaonice 2006. godine, odnosno nakon što je dvije godine ranije, između Državnog arhiva u Zadru i Zadarske nadbiskupije sklopljen ugovor o pohrani arhivskoga gradiva.² Suradnja ovih dviju institucija ostvarena je radi osiguravanja zaštite i obrade gradiva, kao i omogućavanja njegove

1 Oliver Modrić, Josip Kolanović, *Vodič Arhiva Zadarske nadbiskupije* (Zadar: Državni arhiv u Zadru; Zadarska nadbiskupija, 2013.).

2 Ante Gverić, „Suradnja Državnog arhiva u Zadru i Zadarske nadbiskupije kao model za moguće rješenje zaštite i upravljanja crkvenim arhivima u RH“, u: *Arhivi vjerskih zajednica u Hrvatskoj: stanje i perspektive: zbornik radova / Međunarodna konferencija, Šibenik, 25. – 26. rujna 2014.*, ur. Nataša Mučalo (Šibenik: Državni arhiv u Šibeniku; Državni arhiv u Zadru; Hrvatski državni arhiv, 2015.), 28-29.

dostupnosti korisnicima, te Arhiv Zadarske nadbiskupije danas djeluje kao jedan od odjela Državnog arhiva u Zadru.

Izradi Vodiča prethodila je privremena evidencija spisa koju je šezdesetih godina 20. stoljeća, radeći na početnom sređivanju i popisivanju gradiva, izradila Marija Grgić, tajnica Visoke bogoslovne škole u Zadru.³ Provizorni sumarni pregled arhivskoga gradiva objavljen je 1984. godine u izdanju Arhivski fondovi i zbirke SFRJ – SR Hrvatska⁴, a 2006. i u Pregledu arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske⁵. U brizi za gradivo Arhiva svakako je značajan doprinos mons. Pavla Kera koji je kao vikar za kulturu Zadarske nadbiskupije te dugogodišnji ravnatelj Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru tijekom godina vrijedno radio na prikupljanju, sređivanju i zaštiti gradiva s područja Zadarske nadbiskupije⁶. Velik dio gradiva upisan u arhivsku Knjigu akvizicija, koja se započela voditi od 2007. godine, u Arhiv je predao upravo mons. Kero.

U Vodiču, koji je tiskan 2013. godine kao temeljno obavijesno pomagalo korisnicima za daljnja pretraživanja i proučavanje gradiva Arhiva, predstavljena su i opisana ukupno 52 arhivska fonda/zbirke. U opisima su sadržani osnovni podaci o stvaratelju, sadržaju i količini gradiva. Za svaki fond, odnosno zbirku, navedena je vremenska odrednica nastanka gradiva. Također, iznesena je i kratka povijest fonda/zbirke, kao i bibliografija radova povezanih sa sadržajem gradiva.

Oblikovanje novih fondova i zbirki

Već od samog otvaranja Arhiva i početka rada čitaonice u Arhivu se bilježi pristizanje novoga arhivskoga gradiva. Među prvim akvizicijama 2007. i 2008. godine evidentirano je zaprimanje župnih spisa župa Poljica, Rava, Luka i Vir, a do kraja

3 Modrić, Kolanović, *Vodič Arhiva Zadarske nadbiskupije*, 24.; Oliver Modrić, „Arhiv Zadarske nadbiskupije – iskustva u sređivanju, obradi i zaštiti arhivskog gradiva“, u: *Arhivi vjerskih zajednica u Hrvatskoj: stanje i perspektive: zbornik radova / Međunarodna konferencija, Šibenik, 25. – 26. rujna 2014.*, ur. Nataša Mučalo (Šibenik: Državni arhiv u Šibeniku; Državni arhiv u Zadru; Hrvatski državni arhiv, 2015.), 103.

4 Josip Kolanović, red., *Arhivski fondovi i zbirke u SFRJ. SR Hrvatska* (Beograd: Savez arhivskih radnika Jugoslavije, 1984.), 533-535.

5 Josip Kolanović, gl. ur., *Pregled arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske*, sv. 1 (Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2006.), 1232-1234.

6 Modrić, „Arhiv Zadarske nadbiskupije“, 103.; Grozdana Franov-Živković, „Don Pavao Kero, biografija“, *Baščina, glasilo Društva prijatelja glagoljice* 15 (2014), 58.; Tado Oršolić, Grozdana Franov-Živković, „Don Pavao Kero – glagoljaš Zadarske nadbiskupije“, u: *Svećenici glagoljaši i njihova ostavština: zbornik radova sa znanstvenog kolokvija održanog 20. listopada 2017. u Zavodu za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, ur. Tado Oršolić, Grozdana Franov-Živković (Zagreb – Zadar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za povijesne znanosti u Zadru; Udruga glagoljaša Zadar, 2020.), 231-234, 238.

2013. – godine kada je tiskan Vodič – u arhivskoj Knjizi akvizicija bilo je upisano ukupno 17 prinova. Od 2014. sve do kraja 2020. godine evidentirana su još 43 nova preuzimanja.

Arhivsko gradivo preuzima se u Arhiv Zadarske nadbiskupije najvećim dijelom po službenoj dužnosti. U godišnjem Planu i programu rada posljednjih godina redovito se planiraju obilasci pojedinih župa Nadbiskupije u sklopu kojih se utvrđuje stanje župnih arhiva te dogovara, a potom i realizira postupak preuzimanja arhivskoga gradiva. Osim gradiva župa dio prinova odnosi se na osobne spise pojedinih preminulih svećenika Zadarske nadbiskupije, koji su zaprimljeni u Arhiv nakon njihove smrti, dok je jedan dio gradiva donesen u Arhiv u više navrata, u obliku pojedinačnih akvizicija raznovrsnog sadržaja: izdvojeni dijelovi župnih ili osobnih spisa, župne knjige, fotografije i drugo.

Tijekom 2020. godine pristupilo se izradi topografskog inventara Arhiva. Tada je odlučeno istodobno s poslovima utvrđivanja i bilježenja položaja gradiva u spremištu ažurirati evidenciju cjelokupnog gradiva, odnosno od primljenoga gradiva koje još nije dobilo vlastitu signaturu oblikovati nove fondove i zbirke te izraditi popis preostalog, nerazvrstanog arhivskoga gradiva. Naime, dio gradiva, kako je već spomenuto, zaprimljen je u obliku spisa raznovrsnog karaktera koji su u Arhiv pristizali najčešće u manjim količinama, izvan planiranih obilazaka župa i organiziranih preuzimanja. Budući da, s obzirom na količinu i trenutni stupanj sredenosti, još uvijek nije odlučeno hoće li tvoriti samostalnu cjelinu ili će biti pripojeno nekomu od postojećih arhivskih fondova ili zbirki, ovo gradivo, s još nekolicinom drugih neobrađenih spisa, objedinjeno je u jednom zajedničkom popisu⁷. Od ostalih, opsežnijih prinova arhivskoga gradiva preuzetih u Arhiv posljednjih nekoliko godina, oblikovani su novi fondovi i zbirke. Budući da se ove prinove većinom odnose na župne spise, najveći dio novoformiranih arhivskih cjelina čine upravo fondovi pojedinih župa Zadarske nadbiskupije (26 fondova), slijede osobni fondovi (8 fondova) i tri zbirke arhivskoga gradiva. Ukupno je, dakle, riječ o 37 novih cjelina arhivskoga gradiva.

Novi fondovi formirani su slijedeći jedno od osnovnih arhivističkih načela – načelo provenijencije, na kojemu se temelji i polazište za oblikovanje arhivskoga fonda.⁸ Gradivo nastalo djelovanjem jednog stvaratelja, odnosno institucije ili osobe, zadržano je kao jedan nedjeljivi skup arhivskih spisa kojemu je dodijeljena signatura te odgovarajuća klasifikacijska oznaka prema razredbenom sustavu ar-

7 Arhiv Zadarske nadbiskupije (Hrvatska). *Nerazvrstano arhivsko gradivo*, arhivski popis.

8 Josip Kolanović, „Arhivistika i povijest upravnih institucija“, *Arhivski vjesnik* 34-35 (1991-1992), 12-13.

U postupku oblikovanja fondova sagledani su i kriteriji *Preporuke o uvjetima i načinu oblikovanja arhivskog fonda i arhivska zbirke*. Vidi: Marijan Rastić, *prir., Arhivi i arhivsko gradivo: zbirka pravnih propisa 1828 – 1997*. (Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 1998.), 279-285.

An: 1896

Protocollo dell'Ufficio Parrocchiale di St: Eufemia

Numero d'ordine — Data della presentazione	Esibente — Data e Numero dell'Esibente	OGGETTO	A chi Esibito	Qualche — data dello stesso
121	Poljanska Lokal	Repense e anni fallerini per S. Giovanni 1891-95-97	Don P. D. ... Chiesavale	
122	25/2 N. 121			
		1896		
	N. 1			
1.	Don Schlabay Hofjan	Infra esistente alla Chiesavale 1891	Poljanska "Chiesavale"	
4/1	2/2 N. 2			
2.	Don P. ... Chiesavale	Per l'istituzione della ... dal 1791 per 2 ... per	Poljanska Chiesavale	1896
4/1	2/2 N. 3			
3.	Don ... Lokal	Poljanska Chiesavale	
4/1	N. 3			
4.	Don ... Lokal	Poljanska Chiesavale	1896
4/1	N. 4			
5.	Don ... Lokal	Poljanska Chiesavale	1896
4/1	N. 5			
6.	Don ... Lokal	Poljanska Chiesavale	1896
4/1	N. 5			

Slika 1. Stranica Urudžbenog zapisnika župnog ureda u Sutomišćici 1890. – 1911., HR-AZDN-75 Župa Sutomišćica-Poljana

hivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske⁹. Izuzetak je izdvajanje spisa koji se inače tijekom sređivanja spajaju s postojećim zbirkama Arhiva kao što su matične knjige koje su se ponegdje nalazile među spisima župa te su već nakon preuzimanja župnoga gradiva uvrštene u Zbirku matičnih knjiga¹⁰, potom fotografije koje su pripojene Zbirci fotografija¹¹ ili razni tiskani materijali koji su izlučeni i pridruženi arhivskoj Zbirci tiskovina.¹²

Fondovi župa sadržavaju župne spise i različite župne knjige poput urudžbenih zapisnika, blagajničkih dnevnika, knjiga ženidbenih napovjedi, vjeronaučnih evidencija i dr. (Slika 1).

9 Kolanović, *Pregled arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske*, XXXIX-XLVI.

10 Arhiv Zadarske nadbiskupije (Hrvatska). HR-AZDN-43 Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije (1569./2010).

11 Arhiv Zadarske nadbiskupije (Hrvatska). HR-AZDN-47 Zbirka fotografija i grafika Zadarske nadbiskupije.

12 Arhiv Zadarske nadbiskupije (Hrvatska). HR-AZDN-48 Zbirka tiskovina.

U osobnim fondovima nalazi se osobna dokumentacija, korespondencija, povijesti, službeni i drugi spisi, uglavnom svećenika Zadarske nadbiskupije među kojima su i spisi dvaju zadarskih nadbiskupa – mons. Marijana Oblaka¹³ (1969. – 1996.) i mons. Ivana Prende¹⁴ (1996. – 2010.). Jedan osobni fond sačinjavaju spisi knjižničara dr. sc. Pavla Galića¹⁵.

Dvije nove arhivske zbirke formirane su pak objedinjavanjem istovrsnoga gradiva različitih stvaratelja. Tako je povezivanjem župnih knjiga s upisima godišnjice smrti preminulih župljana oblikovana arhivska zbirka Knjige godova župa Zadarske nadbiskupije¹⁶, dok je od knjiga koje se odnose na rad bratovština koje su djelovale od 16. do 20. stoljeća formirana zbirka Bratovštine na području Zadarske nadbiskupije¹⁷. Treću zbirku čine preslike arhivskoga gradiva. Tri arhivske kutije preslika gradiva iz Vatikanskog apostolskog arhiva većinom sadržavaju izvješća – *Relationes ad limina apostolorum* o stanju Zadarske nadbiskupije i Ninske biskupije što su ih sastavljali zadarski nadbiskupi i ninski biskupi (16. do 20. st.), a od kojih je formirana Zbirka preslika arhivskog gradiva iz inozemnih ustanova¹⁸.

Za svaki fond i zbirku izrađen je dosje s matičnim listom koji, uz osnovne informacije kao što su vrijeme nastanka i količina, sadržava podatke o stupnju sređenosti, preuzimanju, postupcima konzerviranja i restauriranja, ako su obavljani. U evidenciji matičnoga lista navedeni su dopunski izvori i bibliografija, kao i svi drugi podaci utvrđeni u ovoj prvoj fazi identifikacije gradiva.

Analitički obrađeno gradivo

Arhivske zbirke Bratovštine na području Zadarske nadbiskupije i Knjige godova župa Zadarske nadbiskupije sastoje se od knjiga koje je, s drugim arhivskim gradivom, tijekom godina prikupio i za čije se očuvanje i zaštitu zalagao mons. Pavao Kero (1940. – 2018.). Naime, godinama je, još od 70-ih godina 20. stoljeća, mons. Kero obilazio župe Zadarske nadbiskupije, ponajviše u potrazi za gradivom pisanim glagoljicom¹⁹, ali i drugim vrijednim župnim knjigama i ostalim gradivom

13 Arhiv Zadarske nadbiskupije (Hrvatska). HR-AZDN-81 Osobni arhivski fond Marijan Oblak.

14 Arhiv Zadarske nadbiskupije (Hrvatska). HR-AZDN-82 Osobni arhivski fond Ivan Prenda.

15 Arhiv Zadarske nadbiskupije (Hrvatska). HR-AZDN-83 Osobni arhivski fond Pavao Galić.

16 Arhiv Zadarske nadbiskupije (Hrvatska). HR-AZDN-89 Knjige godova župa Zadarske nadbiskupije.

17 Arhiv Zadarske nadbiskupije (Hrvatska). HR-AZDN-88 Bratovštine na području Zadarske nadbiskupije.

18 Arhiv Zadarske nadbiskupije (Hrvatska). HR-AZDN-53 Zbirka preslika arhivskog gradiva iz inozemnih ustanova.

19 Franov-Živković, „Don Pavao Kero“, 58.; Oršolić, Franov-Živković, „Don Pavao Kero“, 231, 233, 238.

koje je nastojao sačuvati od gubitka i propadanja. Značajnu količinu knjiga koje je prikupio kao ravnatelj Stalne izložbe crkvene umjetnosti (SICU) pritom je dao i restaurirati.²⁰ Za vrijeme ove tehničke, ali i stručno-znanstvene obrade²¹ knjige su se nalazile u prostorijama SICU-a te su 2019. godine preuzete u Arhiv. Tada je preuzeto preko petsto jedinica gradiva: glagoljskih i latiničnih matičnih knjiga, knjiga Stanja duša, knjiga krizmanih, knjiga godova, madrikula bratovština i drugih župnih knjiga. Preuzete matične knjige, knjige Stanja duša i knjige krizmanih pridružene su arhivskoj Zbirci matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, dok su od knjiga bratovština i knjiga godova oblikovane dvije nove arhivske zbirke, koje su analitički sređene.

U arhivskoj zbirci Bratovštine na području Zadarske nadbiskupije za sada su okupljene samo knjige bratovština pisane glagoljicom (slika 2), no, kako je riječ o otvorenoj zbirci, ona će se dopunjavati novim gradivom. Naime, mnoge knjige koje se odnose na rad bratovština, pisane latinicom, sadržane su u brojnim župnim fondovima te je planirano, tijekom budućih sređivanja fondova župa, da se te knjige izdvoje i pridruže ovoj arhivskoj Zbirci²². Zbirka sadrži madrikule i računske knjige

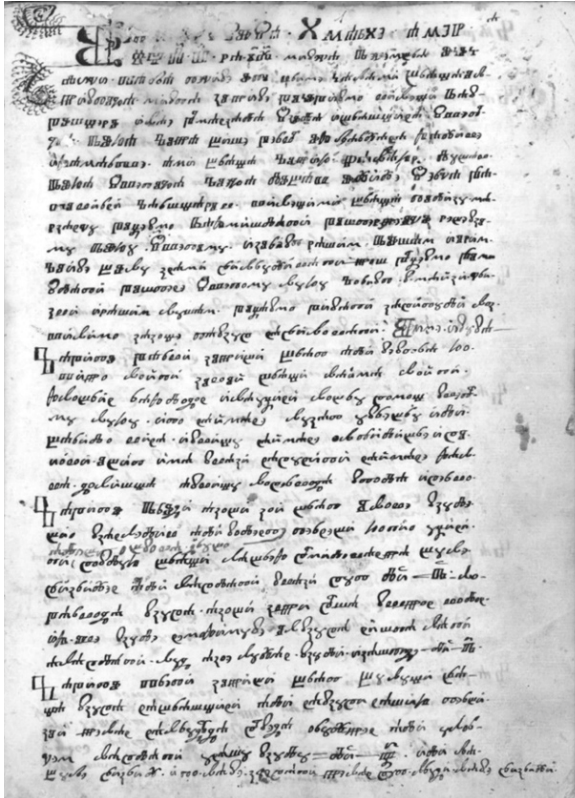
20 Franov-Živković, „Don Pavao Kero“, 58.; Oršolić, Franov-Živković, „Don Pavao Kero“, 231-232, 234, 238.

21 Mons. Kero priredio je 2008. godine, a 2015. i u dopunjenom izdanju, knjigu Popis glagoljskih kodeksa Zadarske nadbiskupije. U njoj je objedinio sve do tada poznate i popisane kodekse s područja Zadarske nadbiskupije pisane glagoljicom te brojne novopronađene, koji se danas, osim u Arhivu Nadbiskupije čuvaju u Državnom arhivu u Zadru, HAZU u Zagrebu, Državnom arhivu u Splitu i drugim ustanovama. Popis sadržava detaljan opis svih kodeksa, tako i onih koji se nalaze u Arhivu Zadarske nadbiskupije, a koji su sastavni su dio različitih arhivskih zbirki: HR-AZDN-43 Zbirka matičnih knjiga i parica Zadarske nadbiskupije, HR-AZDN-88 Bratovštine na području Zadarske nadbiskupije, HR-AZDN-89 Knjige godova Zadarske nadbiskupije te raznih župnih fondova.

Također, mnogi glagoljski kodeksi Arhiva obuhvaćeni su izdavačkim nizom *Monumenta glagolitica Archidioecesis Iadertine*, čiji je pokretač i prvi urednik bio mons. Kero, a u kojemu se matične knjige i drugi glagoljski kodeksi objavljuju u faksimilu s pratećim transliteriranim tekstovima. Vidi: Pavao Kero, *Monumenta glagolitica Archidioecesis Iadertinae*, vol. 1, 2, 3, 10, 13, 15 (Zadar: Stalna izložba crkvene umjetnosti, 2010. – 2014.) i vol. 18, 19/1, 19/2, 21, 22, 24, 25 (Zadar: Stalna izložba crkvene umjetnosti; Sveučilište u Zadru, 2015. – 2019.).

U okviru projekta „Digitalizacija, bibliografska obrada i istraživanje tekstova zadarsko-šibenskog područja iz razdoblja do kraja 19. st. pisanih glagoljicom, bosančicom i latinicom“, koji se od 2016. godine provodi na Odjelu za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru u suradnji s Vestigia Institutom za istraživanje rukopisa Sveučilišta u Grazu, digitaliziran je i dio gradiva ove arhivske zbirke. Gradivo je dostupno na mrežnim stranicama: pisanabastina.unizd.hr.

22 Stvaratelji gradiva ove arhivske zbirke različite su bratovštine koje su kao udruge vjernika djelovale pri župama Zadarske nadbiskupije. Budući da se gradivo za svaku bratovštinu sastoji od malog broja arhivskih jedinica, odnosno većinom od samo jedne knjige, odlučeno je, po uzoru na zbirku Bratovštine u Dalmaciji (HR-DAZD-335) Državnog Arhiva u Zadru, ovo gradivo objediniti u zbirku.

Slika 2. Prva stranica Madrikule Bratovštine Sv. Duha od 1753., Kukljica, HR-AZDN-88 Bratovštine na području Zadarska nadbiskupije

bratovština te razne druge evidencije i popise. Madrikule²³ (lat. *matricula*, tal. *madre regola*) knjižice su s pravilima bratovštine koja su pisana u obliku članaka ili kapitula. Madrikule sadržavaju i popise članova, podatke o radu bratovštine, a vrlo često se, kao i kod drugih evidencija i pomoćnih knjižica bratovština, u madrikulama nalaze zabilježeni mnogi podaci zanimljivi za proučavanje svakodnevnog života i povijesti mjesta u kojemu su bratovštine djelovale.

Cjelini knjiga godina koje su 2019. u Arhiv prenesene iz Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru tijekom sređivanja pridruženo je i nekoliko knjiga godina koje su se nalazile u sklopu arhivskih župnih fondova, odnosno knjige godina župa Brkulje, Molat, Nin i Preko. Naknadno je zbirci pridodana još jedna knjiga – knjiga

23 Ivica Vigato, „Leksik dviju bratovština iz 17. stoljeća“, *Kroatologija, časopis za hrvatsku kulturu* 1 (br. 2) (2010), 221. O nazivu *madrikula* vidi i Grozdana Franov-Živković, „Glagoljska Madrikula sv. Jakova u Solinama (Dugi otok) od god. 1750. do 1826.“, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 51 (2009), 137.

Marča
26.

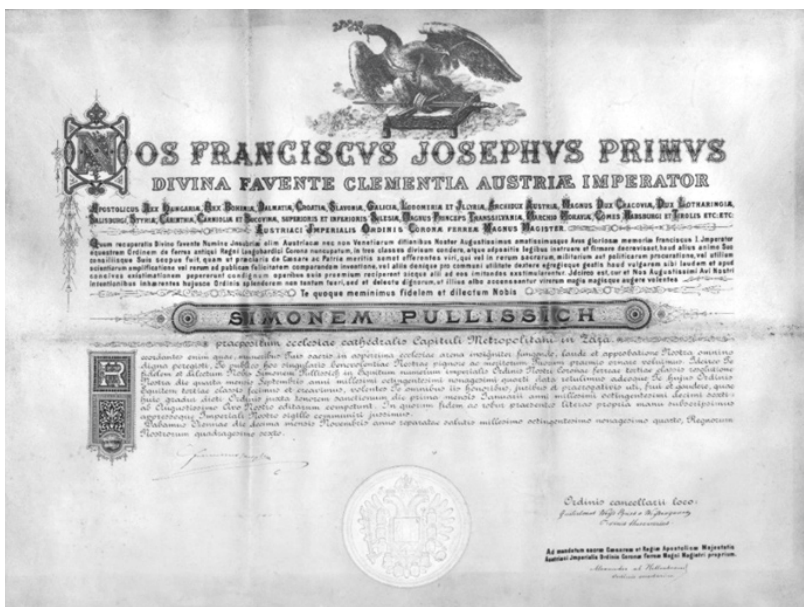
Priminu	Lucia žena Maba Telesmaniča	
	Matija Grandov	
	Jure Budeša	1690
	Mare hći Jure Matkovića	1742
	Katarina hći Luke Ivančića	1761
	Kata žena Antona Peričića	1765
	Anton Budeša	1787
	Ivan sin Mihovila Pulizića	1800
	Marko Jerolimić od Silbe	1804
	Antona žena Mihovila Poljanića	1805
	Garguz Peričić	1814
	Urša žena pčga Matija Džanića	1817
	Urša žena pčga Antona Čiorčića	1817
	Simo Pizulif u masa	1843
	Matij sin pčk. Matija Telesmaniča	
	Maria žena pčg Ivana Justinčevića u Lofinga	1851
	Kata žena Jemuna Selobanica u Kamall Bonos Sijera	1878
	Martin Rovićica pčk. Antona	1904
	Anton Poljanić žena u d. p. kate	1916

Slika 3. Stranica iz Knjige godova župe Olib (16. – 20. st.) HR-AZDN-89 Knjige godova župa Zadarske nadbiskupije

godova župe Kruševo²⁴. Knjige godova (godari) župne su knjige u koje se upisuje gôd ili aniversarij, odnosno dan i godina smrti preminulih župljana (slika 3).

Ponegdje su se upisi umrlih u godarima vodili samo po danima, bez navođenja godine smrti. Jedan dio ovih knjiga godova prijepisi su starijih knjiga u koje se dalje nastavljalo s novim upisima, a što se može pročitati i u napomenama u samim knjigama. Naime, pojedini župnici u knjige su unosili i popratne zapise, pa se tako ponegdje na prednjim i na zadnjim listovima mogu pročitati razne zabilješke, molitve, popisi svećenika koji su rođeni ili su služili u određenoj župi ili na primjer crtice iz prošlosti župe i mjesta. Zbirka sadržava 91 knjigu godova iz 57 župa Zadarske nadbiskupije, a koje obuhvaćaju razdoblje od 15. do 21. stoljeća.

²⁴ Za župu Kruševo nije formiran župni fond jer se u Arhivu, uz knjigu godova, nalazi vrlo malo gradiva, odnosno još svega tri župne knjige. One su za sada uvrštene u arhivski popis Nerazvrstano arhivskog gradivo.

Slika 4. Odlikovanje – Austrijska carska diploma Reda željezne krune trećeg stupnja, 1894. HR-AZDN-54 Osobni arhivski fond Šime Pulišić, sign. 1.1.18.

Analitički inventar izrađen je i za jedan novoformirani osobni fond – Osobni arhivski fond Šime Pulišić²⁵. Gradivo fonda don Šime Pulišića izvorno se nalazilo u sastavu osobnoga arhivskog fonda zadarskog nadbiskupa i metropolita Dalmacije mons. Vinka Pulišića²⁶, don Šimina nećaka. Kad se 2018. godine pristupilo sređivanju gradiva osobnoga fonda nadbiskupa Pulišića, odlučeno je da se dio spisa koji se odnose na nadbiskupova strica don Šimu izdvoji te da se od njih formira zaseban osobni fond.

Šime Pulišić (1814. – 1902.) rođen je u Olibu, školovao se u Zadru, gdje je 1840. godine zaređen za svećenika. Iste godine preuzima službu u Dobropoljani te je župu vodio dvadeset tri godine, obavljajući kao zamjenik i službu u Banju. Također, pomagao je i u susjednoj župi u Nevidanima. Krajem 1863. premješten je u Sutomišćicu. Kao župnik i dekan tamo je proveo osamnaest godina te je posluživao i Lukoran (1867. – 1871.). Uz predano obavljanje svećeničke službe don

25 Arhiv Zadarske nadbiskupije (Hrvatska). HR-AZDN-54 Osobni arhivski fond Šime Pulišić (1830./1902.).

26 Arhiv Zadarske nadbiskupije (Hrvatska). HR-AZDN-40 Osobni arhivski fond Vinko Pulišić (1727./1939.).

Vidi i: Anamaria Perović, „Nekoliko osobitosti sređivanja korespondencije na primjeru osobnog arhivskog fonda Vinka Pulišića, zadarskoga nadbiskupa i metropolita Dalmacije“, *Arhivski vjesnik* 63 (2020), 117-139.

Šime osobito se zauzimao i za obrazovanje puka te je nekoliko godina obavljao dužnost školskog nadzornika. Kao priznanje za svu njegovu plodonosnu marljivost na prijedlog zadarskog nadbiskupa Petra Dujma Maupasa imenovan je 1875. za počasnog kanonika Prvostolnog kaptola. Sedam godina poslije imenovan je rezidencijalnim kanonikom, a 1884. postao je dekan Prvostolnog kaptola. Nakon smrti nadbiskupa Maupasa 1891., za vrijeme „prazne stolice“ (*sede vacante*) imenovan je za generalnog kaptolskoga vikara Nadbiskupije koju je uspješno vodio nekoliko mjeseci za što ga je poslije, zalaganjem zadarskog nadbiskupa Grgura Rajčevića, car Franjo Josip I. odlikovao odličjem viteza Reda željezne krune trećega stupnja (Slika 4). Nadbiskup Rajčević predložio ga je za prepozita Prvostolnog kaptola te ga je imenovao generalnim provikarom, ispitivačem i prosinodalnim sucem.²⁷

Cjeloviti pregled novih fondova i zbirki donosi se u nastavku rada.

Pregled novih fondova i zbirki Arhiva Zadarske nadbiskupije

1. Signatura: HR-AZDN-53

Naslov: Zbirka preslika arhivskog gradiva iz inozemnih ustanova

Vrijeme nastanka gradiva: 16. – 20. st. (izvornici)

Količina: 0,30 d/m

2. Signatura: HR-AZDN-54

Naslov: Osobni arhivski fond Šime Pulišić

Vrijeme nastanka gradiva: 1830./1902.

Količina: 0,50 d/m

3. Signatura: HR-AZDN-55

Naslov: Župa Banj

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 0,10 d/m

4. Signatura: HR-AZDN-56

Naslov: Župa Benkovac

Vrijeme nastanka gradiva: 20. st.

Količina: 0,15 d/m

²⁷ Podaci o životu i radu don Šime Pulišića preuzeti su dijelom iz lista *Collectio Actuum Officialium Curiae Archiepiscopalis Jadrensis* (Jadera), 1/1902, 7-8., a dijelom iz samih dokumenata u fondu.

5. Signatura: HR-AZDN-57

Naslov: Župa Božava

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 21. st.

Količina: 0,75 d/m

6. Signatura: HR-AZDN-58

Naslov: Župa Brbinj

Vrijeme nastanka gradiva: 18. – 20. st.

Količina: 0,60 d/m

7. Signatura: HR-AZDN-59

Naslov: Župa Brgulje

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 0,30 d/m

8. Signatura: HR-AZDN-60

Naslov: Župa Dragove

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 0,15 d/m

9. Signatura: HR-AZDN-61

Naslov: Župa Ist

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 1,40 d/m

10. Signatura: HR-AZDN-62

Naslov: Župa Luka

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 0,15 d/m

11. Signatura: HR-AZDN-63

Naslov: Župa Lukoran

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 2,50 d/m

12. Signatura: HR-AZDN-64

Naslov: Župa Molat

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 1,50 d/m

13. Signatura: HR-AZDN-65

Naslov: Župa Murvica

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 0,50 d/m

14. Signatura: HR-AZDN-66

Naslov: Župa Nin

Vrijeme nastanka gradiva: 16. – 20. st.

Količina: 0,70 d/m

15. Signatura: HR-AZDN-67

Naslov: Župa Olib

Vrijeme nastanka gradiva: 18. – 20. st.

Količina: 2,50 d/m

16. Signatura: HR-AZDN-68

Naslov: Župa Pag

Vrijeme nastanka gradiva: 15. – 19. st.

Količina: 0,25 d/m

17. Signatura: HR-AZDN-69

Naslov: Župa Pašman

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 21. st.

Količina: 0,12 d/m

18. Signatura: HR-AZDN-70

Naslov: Župa Preko

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 4,00 d/m

19. Signatura: HR-AZDN-71

Naslov: Župa Sali

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 1,20 d/m

20. Signatura: HR-AZDN-72

Naslov: Župa Silba

Vrijeme nastanka gradiva: 18. – 20. st.

Količina: 3,00 d/m

21. Signatura: HR-AZDN-73

Naslov: Župa Soline

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 0,50 d/m

22. Signatura: HR-AZDN-74

Naslov: Župa Starigrad-Paklenica

Vrijeme nastanka gradiva: 20. st.

Količina: 0,20 d/m

23. Signatura: HR-AZDN-75

Naslov: Župa Sutomišćica-Poljana

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 4,90 d/m

24. Signatura: HR-AZDN-76

Naslov: Župa Ugljan

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 2,20 d/m

25. Signatura: HR-AZDN-77

Naslov: Župa Veli Rat

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 0,70 d/m

26. Signatura: HR-AZDN-78

Naslov: Župa Vir

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 0,40 d/m

27. Signatura: HR-AZDN-79

Naslov: Župa Zapuntel

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 0,50 d/m

28. Signatura: HR-AZDN-80

Naslov: Župa Zemunik

Vrijeme nastanka gradiva: 19. – 20. st.

Količina: 2,50 d/m

29. Signatura: HR-AZDN-81

Naslov: Osobni arhivski fond Marijan Oblak

Vrijeme nastanka gradiva: 20. st.

Količina: 15,00 d/m

30. Signatura: HR-AZDN-82

Naslov: Osobni arhivski fond Ivan Prenda

Vrijeme nastanka gradiva: 20. st.

Količina: 10,50 d/m

31. Signatura: HR-AZDN-83

Naslov: Osobni arhivski fond Pavao Galić

Vrijeme nastanka gradiva: 20. st.

Količina: 1,00 d/m

32. Signatura: HR-AZDN-84

Naslov: Osobni arhivski fond Rozario Šutrin

Vrijeme nastanka gradiva: 20. st.

Količina: 0,30 d/m

33. Signatura: HR-AZDN-85

Naslov: Osobni arhivski fond Eduard Peričić

Vrijeme nastanka gradiva: 20. st.

Količina: 1,15 d/m

34. Signatura: HR-AZDN-86

Naslov: Osobni arhivski fond Pavao Kero

Vrijeme nastanka gradiva: 20. st.

Količina: 3,00 d/m

35. Signatura: HR-AZDN-87

Naslov: Osobni arhivski fond Janko Segarić

Vrijeme nastanka gradiva: 19. - 20. st.

Količina: 0,50 d/m

36. Signatura: HR-AZDN-88

Naslov: Bratovštine na području Zadarske nadbiskupije

Vrijeme nastanka gradiva: 16. - 20. st.

Količina: 1,70 d/

37. Signatura: HR-AZDN-89

Naslov: Knjige godova župa Zadarske nadbiskupije

Vrijeme nastanka gradiva: 16. – 21. st.

Količina: 1,90 d/m

Zaključak

Pregledom novih fondova i zbirki Arhiva Zadarske nadbiskupije, uz fondove i zbirke evidentirane u objavljenom Vodiču, predstavljeno je 37 novih arhivskih cjelina. Za jedan osobni fond i dvije zbirke²⁸ izrađeni su analitički inventari, dok su podaci o sumarnom sadržaju župnih fondova većinom evidentirani u privremenom popisu spisa navedenom u primopredajnom zapisniku. Novozaprimljene matične knjige, knjige Stanja duša i knjige krizmanih pridruženi su postojećoj arhivskoj Zbirci matičnih knjiga, dok spisi koji su u Arhiv preuzeti u više različitih navrata u manjim količinama, kao i drugo nerazvrstano gradivo popisano u spremištu tijekom izrade topografskog inventara, predstavljaju gradivo od kojega, ovisno o količini i vrsti, tek predstoji formirati samostalne fondove/zbirke ili spise pripojiti nekomu od postojećih fondova, odnosno zbirki.

IZVORI I LITERATURA:

Arhivski izvori:

Arhiv Zadarske nadbiskupije (Hrvatska)

HR-AZDN-40 Osobni arhivski fond Vinko Pulišić (1727./1939.)

HR-AZDN-43 Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije

HR-AZDN-47 Zbirka fotografija i grafika Zadarske nadbiskupije

HR-AZDN-48 Zbirka tiskovina

HR-AZDN-53 Zbirka preslika arhivskog gradiva iz inozemnih ustanova

HR-AZDN-54 Osobni arhivski fond Šime Pulišić (1830./1902.)

HR-AZDN-81 Osobni arhivski fond Marijan Oblak

²⁸ HR-AZDN-54 Osobni arhivski fond Šime Pulišić, HR-AZDN-88 Bratovštine na području Zadarske nadbiskupije, HR-AZDN-89 Knjige godova župa Zadarske nadbiskupije.

HR-AZDN-82 Osobni arhivski fond Ivan Prenda

HR-AZDN-83 Osobni arhivski fond Pavao Galić

HR-AZDN-88 Bratovštine na području Zadarske nadbiskupije

HR-AZDN-89 Knjige godova župa Zadarske nadbiskupije

Nerazvrstano arhivsko gradivo, arhivski popis.

Službena glasila i tisak:

Collectio Actuum Officialium Curiae Archiepiscopalis Jadrensis (Jaderae),
1/1902.

Literatura:

Franov-Živković, Grozdana. „Don Pavao Kero, biografija“. *Baščina, glasilo Društva prijatelja glagoljice* 15 (2014), 58-59.

Franov-Živković, Grozdana. „Glagoljska Madrikula sv. Jakova u Solinama (Dugi otok) od god. 1750. do 1826.“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 51 (2009), 137-159.

Gverić, Ante. „Suradnja Državnog arhiva u Zadru i Zadarske nadbiskupije kao model za moguće rješenje zaštite i upravljanja crkvenim arhivima u RH“. *U: Arhivi vjerskih zajednica u Hrvatskoj: stanje i perspektive: zbornik radova / Međunarodna konferencija, Šibenik, 25. – 26. rujna 2014.*, ur. Nataša Mučalo, 26-31. Šibenik: Državni arhiv u Šibeniku; Državni arhiv u Zadru; Hrvatski državni arhiv, 2015.

Kero, Pavao. *Popis glagoljskih kodeksa Zadarske nadbiskupije*. Zadar: Stalna izložba crkvene umjetnosti, 2008.

Kero, Pavao, priredio. *Monumenta glagolitica Archidioecesis Iadertinae*, vol. 1, 2, 3, 10, 13, 15. Zadar: Stalna izložba crkvene umjetnosti, 2010. – 2014.; Vol. 18, 19/1, 19/2, 21, 22, 24, 25. Zadar: Stalna izložba crkvene umjetnosti; Sveučilište u Zadru, 2015. – 2019.

Kero, Pavao, *Popis glagoljskih kodeksa Zadarske nadbiskupije*. Zadar: Stalna izložba crkvene umjetnosti; Sveučilište u Zadru, 2015.

Kolanović, Josip, red. *Arhivski fondovi i zbirke u SFRJ. SR Hrvatska*. Beograd: Savez arhivskih radnika Jugoslavije, 1984.

Kolanović, Josip. „Arhivistika i povijest upravnih institucija“. *Arhivski vjesnik* 34-35 (1991-1992), 9-20.

Kolanović, Josip, gl. ur. *Pregled arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske*, sv. 1. Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 2006.

Modrić Oliver; Kolanović, Josip. *Vodič Arhiva Zadarske nadbiskupije*. Zadar: Državni arhiv u Zadru; Zadarska nadbiskupija, 2013.

Modrić, Oliver. „Arhiv Zadarske nadbiskupije – iskustva u sređivanju, obradi i zaštiti arhivskog gradiva“. U: *Arhivi vjerskih zajednica u Hrvatskoj: stanje i perspektive: zbornik radova / Međunarodna konferencija, Šibenik, 25. – 26. rujna 2014.*, ur. Nataša Mučalo, 103-108. Šibenik: Državni arhiv u Šibeniku; Državni arhiv u Zadru; Hrvatski državni arhiv, 2015.

Oršolić, Tado; Franov-Živković, Grozdana. „Don Pavao Kero – glagoljaš Zadarske nadbiskupije“. U: *Svećenici glagoljaši i njihova ostavština: zbornik radova sa znanstvenog kolokvija održanog 20. listopada 2017. u Zavodu za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, ur. Tado Oršolić, Grozdana Franov-Živković, 229–255. Zagreb – Zadar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za povijesne znanosti u Zadru; Udruga glagoljaša Zadar, 2020.

Perović, Anamaria. „Nekoliko osobitosti sređivanja korespondencije na primjeru osobnog arhivskog fonda Vinka Pulišića, zadarskoga nadbiskupa i metropolita Dalmacije“. *Arhivski vjesnik* 63 (2020), 117-139.

Rastić, Marijan, priredio. *Arhivi i arhivsko gradivo: zbirka pravnih propisa 1828 – 1997*. Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 1998.

Vigato, Ivica. „Leksik dviju bratovština iz 17. stoljeća“, *Kroatologija, časopis za hrvatsku kulturu* 1 (2010) br. 2, 218-226.

Acquisitions in the Zadar Diocesan Archives since the publishing of the Guide to The Archives Of Zadar Diocese in 2013 until the end of 2020

Summary

The article provides an overview of the acquisitions in the Zadar Diocesan Archives, shown through the newly established archival holdings and collections. The material has been mostly received in the Archives during the past seven years, since the publishing of the “Guide to the Archives of the Zadar Diocese” in 2013, until

the end of 2020. In addition to 52 archival holdings / collections recorded in the Guide, this review presents 37 new archival units. Considering that the acquisitions mostly refer to parish files, most of the new archival units consist of the funds of individual parishes of the Zadar Archdiocese (26 funds), followed by personal funds (8 funds) and three collections of archival material. Parish holdings contain parish documents and various parish books such as official records, books of accounts, marriage announcements, religious education records, etc. Personal funds contain personal documents, correspondence, sermons, official and other documents, mostly of priests of the Zadar Archdiocese. One archival collection consists of books of fraternities that operated in the Zadar Archdiocese. The second collection consists of obituaries at the Zadar Archdiocese parishes, while the third - "Collection of copies of archival material from foreign institutions", contains copies of material from the Vatican Apostolic Archives, reports - *Relationes ad limina apostolorum* on the state of the Zadar Archdiocese and Nin Diocese. The procedures of archival organization and processing of materials and the way of establishing new archival holdings and collections are described, providing basic elements of their presentation - signature, title, time of creation and quantity.

Keywords: new archival holdings, acquisitions, archival record information aids, Guide, fund, personal fund, collection, list.